

Proposta per als treballs de recerca dels alumnes de batxillerat amb documents de l'Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany

L'Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany conté un gran volum de documentació que permet desenvolupar una gran quantitat de treballs d'investigació. Per això, des de l'Arxiu hem pensat que podria ser interessant proposar alguns treballs de recerca per als alumnes de Batxillerat.

Per aquest motiu, oferim als professors uns exemples de treballs de recerca, per tal que us feu una idea del tipus de treball que els vostres alumnes poden fer amb els fons d'arxiu. Els temes que us proposem són: Els canvis en els transports des de la dècada del 1920 a la dels 1960 a Banyoles i Els anuncis publicitaris a les publicacions locals banyolines durant les primeres dècades del segle XX. De mica, en mica, anirem afegint altres propostes a aquestes dues que oferim.

Objectius generals

- Aprendre a classificar i interpretar documents, explorant els arxius com a reculls importants d'informació, ...
- Utilitzar la premsa digital com a font concreta per a obtenir informació històrica (sobre mitjans i sistemes de transport /publicitat comercial), analitzar-la i criticar-la de forma adient.
- Entendre i utilitzar categories com les de successió i simultaneïtat en el temps.
- Identificar les causes i conseqüències en l'evolució dels fenòmens ((transport / publicitat) en un determinat període de temps.
- Opinar sobre aquest fenomen històric en relació amb una societat limitada, d'àmbit local.

Objectius concrets referent al treball dels transports

- Analitzar els canvis evolutius que van experimentar els mitjans de transport terrestres (diligències, automòbils, camions, autobusos, tren, ...) pel que fa la seva utilització a Banyoles durant un període de temps acotat (1920-1970), tant pel que fa el transport com a les activitats més directament relacionades amb ells (garatges, hostals i allotjaments, tallers de reparacions, concessionaris, taxis, empreses de transports públics, "recaders", ...)
- Indagar sobre les pugnes i estratègies que es van establir entre diferents parts del sector per intentar guanyar el mercat dels transports i treure'n conclusions.

Objectius concrets referent al treball dels anuncis publicitaris

- Analitzar els anuncis publicitaris durant un període de temps acotat (1910-1975)
  - comparant-los segons les activitats econòmiques.
  - segons l'evolució i aplicació de noves tecnologies en els productes.
  - segons la competència entre anunciants dels mateixos productes.
  - tenint en compte l'evolució publicitària d'una mateixa empresa o casa comercial en el temps.
  - analitzant les característiques dels anuncis publicitaris d'una mateixa publicació com ara el cartipàs municipal d'un o més anys).
  - els anuncis segons la seva evolució estètica, ...
  - altres aspectes dels anuncis publicitaris a tenir en consideració: anuncis curiosos referents a aspectes genuïnament del lloc (Ex: la Font Pudosa de Banyoles, ...)
- Comprovar els resultats, verificant els aspectes principals d'aquesta evolució des d'una perspectiva tecnològica, competencial, de disseny, ...

Competències bàsiques

Competències generals

Competència social i cívica

- Tenir interès a preservar les memòries plurals dels diferents protagonistes del passat.
- Desenvolupar la capacitat crítica i la comprensió envers altres maneres de pensar, tot alimentant els valors de la convivència i la ciutadania.

Competència comunicativa

- Aprendre a parlar, escoltar i exposar sobre la base del contingut específic de cada aprenentatge.

Competència en gestió i tractament de la informació

- Distingir entre els diferents tipus de fonts i suports.
- Seleccionar la informació que és directament rellevant i necessària per resoldre la demanda o el problema plantejat.
- Analitzar, contrastar i interpretar la informació obtinguda.
- Sintetitzar i comunicar els resultats obtinguts a través dels mitjans convencionals.

Competència en recerca

- Trobar resultats als interrogants inicials plantejats.
- Saber formular els resultats clarament i aplicar un mètode per respondre'ls.

Competència personal i interpersonal

- Desenvolupar la capacitat de l'alumnat per treballar de manera autònoma.

- Prendre decisions de manera conscient, davant de problemes plantejats.

Competències específiques de la matèria

Competència en la dimensió temporal

- Conèixer, identificar i aplicar a les informacions i fonts històriques les convencions cronològiques habituals.
- Establir relacions entre els precedents i conseqüents dels períodes del passat que s'estudien.
- Identificar la interdependència de diversos factors històrics en estructures i processos històrics concrets.

Competència en la crítica de les fonts històriques

- Analitzar diverses fonts per tal de verificar els discursos estructurats sobre períodes històrics.
- Mobilitzar els coneixements obtinguts i les tècniques apreses davant diverses fonts de naturalesa primària i secundària.
- Establir fets i interpretacions del passat a partir del contrast i comparació del contrast i la comparació de les fonts.

Procediments de treball emprats

- Acotar en l'espai i en el temps el fenomen concret d'estudi (transport/publicitat comercial).
- Ús i contrast de diferents fonts documentals primàries i secundàries localitzades en els arxius d'àmbit local o comarcal (materials, textuals, iconogràfiques, cartogràfiques, digitals, etc.) per contextualitzar els conceptes generals amb fets de l'entorn proper.
- Deducció i diferenciació de les fonts documentals primàries i les fonts documentals secundàries.
- Accés a fonts d'informació per mitjans informàtics.
- Deducció d'informació a partir de l'observació dels documents.
- Adquisició i ús de vocabulari i terminologia apropiats al fenomen d'estudi.
- Valoració del paper dels homes i les dones, individualment i col·lectiva, com a subjectes de la història de Catalunya i Espanya i exercitació de l'empatia històrica.

Aportació d'altres disciplines

- Tecnologia (transport).
- Economia (publicitat)
- Visual i plàstica (publicitat)

Exemple 1:

Els canvis en els transports des de la dècada del 1920 a la del 1960 a Banyoles

1-Propostes d'estudi

1. L'evolució de cada mitjà de transport té la seva pròpia història local: carros, automòbils, tren, autobús, camions, taxis,... segons l'aparició d'avenços tecnològics i els canvis en la demanda de cada un d'aquests transports.
2. En aquesta història, s'hi barregen les pugnes i competències entre les companyies promotores de cada mitjà. Es proposa endegar les estratègies utilitzades per intentar guanyar el mercat del transport.

2-Documents de treball de l'Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany

- Padrons d'automòbils, registres de bicicletes i contribucions industrials de Banyoles
- Publicitat en la premsa històrica local digitalitzada
- Padrons d'habitants de Banyoles
- Actes municipals de Banyoles
- Correspondència de l'Ajuntament de Banyoles
- Documents fotogràfics
- Mapa de Banyoles (sobre el qual elaborar la ubicació de la seu dels transports)

3-Hemeroteca disponible

- Banyoles (1906-1907)
- El Distrito (1907)
- La Defensa (1908-1909)
- El Amigo del Pueblo (1909-1911)
- Setmanari de Banyolas (1910-1912)
- La Creu (1913-1917)
- Butlletí Sindical (1914-1933)

- Gazeta Banyolina (1914-1918)
- Vida Banyolina (1922-1931)
- Gent Nova (1930-1931)
- El Banyolí (1931-1932)
- Socialisme (1931-1932)
- El Lluitador (1933-1934)
- Avant (1935-1936)
- La Veu del Poble (1936)
- Horizontes (1946-1977)

4-Bibliografia de suport

- Grabuleda Sitjà, Josep: El tren petit. Quaderns de Banyoles, núm. 4. Ajuntament de Banyoles i Diputació de Girona, 2003.
- Grabuleda Sitjà, Josep: "El primer automòbil fet a Banyoles" a El Mirador. La Revista del Pla de l'Estany. Núm. 34, juliol 2008. Zig-zag publicitat, p. 21.
- Grabuleda Sitjà, Josep: "Xofers, mecànics i tallers d'automòbils" a El Mirador. La Revista del Pla de l'Estany. Núm. 58, juliol 2010. Zig-zag publicitat, p. 17.
- Grabuleda Sitjà, Josep: "Cròniques d'ahir: Els traginers i els primers transportistes banyolins" a El Mirador. La Revista del Pla de l'Estany. Núm. 108, juliol 2006. Zig-zag publicitat.
- Rigau i Rigau, Antoni M.: Una xarxa ben nuada. TEISA, 1995.
- Rigau i Rigau, Antoni M.: El teixit de la memòria. Articles (1946-2000). Família Rigau Oliver. 2001.

5-Àrees curriculars

- Ciències Socials
- Tecnologia

Exemple 2:

Els anuncis publicitaris a les publicacions locals banyolines durant les primeres dècades del segle XX

1-Propostes d'estudi

Revisió de la situació publicitària des de començament del segle XX i la seva evolució:

1. Els anuncis segons l'economia local i les necessitats socials i culturals
2. L'espai de l'anunci dins el mitjà informatiu
3. L'estratègia dels anunciants i canvis de llenguatge (de l'estereotip a la imaginació)
4. Els anuncis segons l'estètica del moment (tipografia, incorporació de dibuixos i imatges)
5. Els anuncis i l'esclat del consumisme

2-Documents de treball de l'Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany

- Publicitat en la premsa històrica local digitalitzada
- Cartipassos de festes majors de Banyoles
- Documents fotogràfics
- Mapa de Banyoles (sobre el qual elaborar la localització d'establiments dels anunciants)

3-Hemeroteca disponible

- Banyoles (1906-1907)
- El Distrito (1907)
- La Defensa (1908-1909)
- El Amigo del Pueblo (1909-1911)
- Setmanari de Banyolas (1910-1912)
- La Creu (1913-1917)
- Butlletí Sindical (1914-1933)
- Gazeta Banyolina (1914-1918)

- Vida Banyolina (1922-1931)
- Gent Nova (1930-1931)
- El Banyolí (1931-1932)
- Socialisme (1931-1932)
- El Lluitador (1933-1934)
- Avant (1935-1936)
- La Veu del Poble (1936)
- Horizontes (1946-1977)
- Cartipassos festes majors (anys 1900-1970)

4-Bibliografia de suport

- Rigau i Rigau, Antoni M.: El teixit de la memòria. Articles (1946-2000). Família Rigau Oliver. 2001.

5-Àrees curriculars

- Ciències Socials

Autor: Josep Gratacòs Rius, professor de l'INS Pla de l'Estany (Banyoles: 2013-2016)

Dades de contacte

Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany

Adreça: Plaça del Monestir, núm.30. 17820 Banyoles.

Telèfon: 972.58.40.70

Pàgina web: <http://cultura.gencat.cat/arxius/acpe>

Facebook:

https://www.facebook.com/arxiucomarcalplaestany/?hc_ref=SEARCH&fref=nf

Adreça electrònica : acplaestany.cultura@gencat.cat

Contacte: Núria Batllem Cabello

Horaris: Hivern (octubre/maig), matins 9 a 14h; tardes de 15.30 a 18h.

Estiu (juny/setembre) de 8 a 15h.